

Sygn. akt II Ka 119/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Grażyna Artymiak

Protokolant: st.sekr.sądowy Ewa Korab

przy udziale oskarżycieli posiłkowych A. R. (1) i A. R. (2)

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 marca 2015 r.

sprawy obwinionego **A. F.** o wykroczenie z art. 98 kw, art. 107 kw

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych

od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie

z dnia 26 listopada 2014 r., sygnatura akt X W 339/13

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,

II. zasądza od oskarżycieli posiłkowych A. R. (2), A. R. (1), K. R. na rzecz Skarbu Państwa kwoty po 110 (sto dziesięć) złotych tytułem kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Sygn. akt II Ka 119/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 18 marca 2015 r.

Wyrokiem z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie o sygn. akt X W 339/13 Sąd Rejonowy w Rzeszowie rozpoznając zarzuty zawarte we wnioskach o ukaranie przeciwko A. F. obwinionemu o popełnienie czynu zabronionego określonego:

1) w art. 98 kw zw. z art. 23 ust. 1 pkt 1 PRD, polegającego na tym, że obwiniony w dniu 8 listopada 2012 r. około godz. 17.40 w miejscowości R. woj. (...), poza drogami publicznymi, prowadząc pojazd marki V. (...) o nr rej. (...), podczas wykonywania manewru skrętu w prawo z drogi publicznej w drogę dojazdu do posesji nr (...), poprzez niezachowanie bezpiecznego odstępu od pieszego dokonał jego potrącenia, czynem swoim spowodował zagrożenie bezpieczeństwa dla A. R. (2). O ten czyn na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 kpw i art. 45 § 1 kw Sąd umorzył postępowanie.

2) w art. 107 kw, polegającego na tym, że obwiniony w okresie od września 2012 r. do 9 stycznia 2013 r. w miejscowości R.(...), woj. (...), poprzez wielokrotne wyzywanie, blokowanie wjazdu do posesji jego domownikom, zaśmiecanie tejże posesji niedopałkami papierosów, brudzenie elewacji budynku poprzez celowe wjeżdżanie samochodem w kałuże znajdujące się na drodze, puszczanie głośnej muzyki z samochodu złośliwie niepokoił A. R. (2), A. R. (1) i K. R.. Od zarzutu popełnienia tego czynu Sąd uniewinnił obwinionego.

3) w art. 107 kw polegającego na tym, że obwiniony w okresie od 30 maja 2013 r. do 24 lipca 2013 r. w miejscowości R. nr (...), woj. (...), poprzez wielokrotne wyzywanie złośliwie niepokoił A. i A. R. (1). Od zarzutu popełnienia tego czynu od czynu Sąd uniewinnił obwinionego A. F..

Tym samym wyrokiem, na podstawie art. 118 § 2 kpw, Sąd Rejonowy kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego złożył pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych, który przywołując art. 438 pkt 1 i 2 kpk w zw. z art. 109 kpw, zarzucił:

1) obrazę przepisów prawa materialnego, gdyż Sąd I instancji z obrazą przepisów prawa materialnego, a szczególności art. 107 kw, uniewinnił obwinionego A. F. mimo, że przesłuchanie pokrzywdzonych i dostarczone przez nich zdjęcia i materiał video oraz audio, a także zeznania bezstronnych świadków jednoznacznie wskazują na winę obwinionego. Ponadto Sąd dopuścił do przedawnienia czynu z art. 98 kw opisanego w pkt I zaskarżonego wyroku;

2) naruszenie prawa procesowego, a w szczególności gwarancje procesowe opisane w art. 2, 4, 5, 7 kpk w zw. z art. 8 kpw, art. 410 i 424 kpk w zw. z art. 82 kpw, które miały istotny wpływ na treść orzeczenia i także na prawidłowe ustalenie faktów przyjętych za podstawę wyroku, albowiem materiał dowodowy został oceniony tendencyjnie z przyznaniem pełniej wiarygodności świadkom ze strony obwinionego w tym E. W., która przed sądem zeznała oczywistą nieprawdę stwierdzając, iż jest dla obwinionego osobą obcą, mimo że pozostaje z nim w nieformalnym związku. Pomimo formalnego wniosku pełnomocnika A. R. (2) Sąd orzekający w sprawie nie podjął kroków celem zawiadomienia Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przez tego świadka przestępstwa składania fałszywych zeznań. Sąd tendencyjnie i negatywnie ocenił zeznania pokrzywdzonych, które były i są logiczne i spójne, a ponadto nie abstrahują w zupełności od obiektywnej rzeczywistości – jak to jest w przypadku wyjaśnień obwinionego i powołanych przez niego świadków. W drodze tej tendencyjnej oceny zeznań pokrzywdzonych i dostarczonego przez nich materiału poglądowego Sąd doszedł do wadliwej konkluzji, że to obwiniony jest jakby ofiarą działań pokrzywdzonych a ich aktywność jest przyczyną a nie skutkiem działań obwinionego.

Podnosząc powyższe zarzuty Skarżący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku, uznanie A. F. za winnego zarzucanych mu czynów i przykładowe ukaranie adekwatną co do wysokości grzywną,
- zasądzenie od obwinionego kosztów zastępstwa procesowego wszystkich pokrzywdzonych za obie instancje według norm przepisanych,

a w każdym razie

- uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika obwinionych nie zasługuje na uwzględnienie.

Skarżący zdaje się zapominać, że w toku postępowania odwoławczego obowiązuje zakaz ne peius, a zatem w przypadku rozpoznania apelacji od wyroku uniewinniającego lub umarzającego postępowanie nie jest możliwe przez Sąd odwoławczy wydanie wyroku skazującego, a zatem wnioski o zmianę zaskarżonego wyroku, uznanie A. F. za winnego zarzucanych mu czynów i przykładowe ukaranie adekwatną co do wysokości grzywną, jest jako sprzeczny z art. 454 § 1 kpk w zw. z art. 109 § 2 kpw oczywiście bezzasadny.

Skarżący również zdaje się zapominać, że w sprawach o wykroczenia wpływ terminu przedawnienia uniemożliwia w ogóle prowadzenie postępowania, gdyż jest przesłanką procesową, powodującą w myśl art. 5 § 1 pkt 4 kpw odmowę wszczęcia lub umorzenie postępowania w sprawach o wykroczenia, jeżeli od czasu popełnienia wykroczenia upłynął rok, a jeżeli w tym okresie wszczęto postępowanie to karalność wykroczenia ustaje z upływem 2 lat od popełnienia

czynu (art. 45 § 1 kw), a zatem w zakresie czynu z art. 98 kw wnioski o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania również, ze wskazanych przyczyn, nie ma racji bytu.

W tym kontekście należy spojrzeć także na czyn opisany w punkcie II wyroku z art. 107 kw popełniony w okresie od września 2012 r. do 9 stycznia 2013 r. Od daty popełnienia tego czynu upłynął okres dwóch lat, upłynął zatem termin jego karalności. Jednakże skoro Sąd Rejonowy po przeprowadzeniu postępowania dowodowego doszedł do wniosku, iż brak jest dowodów dostatecznie uzasadniających popełnienie czynu z art. 107 kw, należało orzeczenie w tej części, z przyczyn wskazanych poniżej także utrzymać w mocy.

Odnosząc się do zarzutów, w szczególności gwarancji procesowych opisanych w art. 2, 4, 5, 7 kpk w zw. z art. 8 kpw, art. 410 i 424 kpk w zw. z art. 82 kpw, zauważyć należy, że Sąd odwoławczy nie stwierdził zasadności zarzutów obrazy wskazywanych przez Skarżącego przepisów. Generalne zasady procedowania w procesie karnym nakazują organom badać oraz uwzględnić wszystkie okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść obwinionego (art. 4 kpk w zw. z art. 8 kpw). Jest to jednocześnie wyraz postulatu procesowego, by ustalenia faktyczne odpowiadały prawdzie (art. 2 § 2 kpk w zw. z art. 8 kpw). W postępowaniu karnym w sprawach o wykroczenia jest to osiągalne tylko wtedy, gdy przedmiotem zainteresowania jest cały zebrany w sprawie materiał dowodowy bez pominięcia istotnych jego części (art. 410 kpk w zw. z art. 82 § 1 kpw i gdy całokształt tego materiału - po prawidłowym ujawnieniu go w procesie - stanie się następnie przedmiotem rozważań Sądu (wyrok SN z 10 stycznia 2008 roku, sygn. akt III KK 326/07, LEX nr 359599). Podstawę wyroku może stanowić tylko całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej. Oznacza to, że Sąd ferując wyrok nie może opierać się na tym, co nie zostało ujawnione na rozprawie, jak również to, że wyroku nie wolno wydawać na podstawie części ujawnionego materiału dowodowego, a musi on być wynikiem analizy całokształtu ujawnionych okoliczności, a więc i tych, które je podważają. Dopiero bowiem wszechstronna ocena wszystkich dowodów i wynikających z nich okoliczności może prowadzić do wykrycia prawdy i poczynienia prawidłowych w tym zakresie ustaleń. Przedmiotem uchybień zarzucanych w apelacji mogą być tylko konkretne normy nakazujące lub zakazujące dokonywania określonych czynności w określonej sytuacji procesowej (wyrok SA w Lublinie z dnia 23 czerwca 2004, II AKa 140/04, KZS 2005, z. 5, poz. 65). Skoro autor apelacji na żadne tego rodzaju naruszenie konkretnych norm nie wskazuje, to zarzut obrazy art. 2 i art. 4 kpk w zw. z art. 8 kpw, nie może sam przez się stanowić podstawy apelacji.

Skarżący stawiając zarzut obrazy art. 5 kpk w zw. z art. 8 kpw faktycznie zarzutu tego nie umotywował. Zwrócić należy uwagę, że naruszenie reguły z art. 5 § 2 kpk w zw. z art. 8 kpw ma miejsce jedynie wówczas, gdy sąd orzekający poweźmie wątpliwość co do istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności i nie mogąc wątpliwości tych usunąć rozstrzyga je na niekorzyść obwinionego (SA w Lublinie wyrok z 7 maja 2013, II AKa 58/13, LEX nr 1316234). W realiach niniejszej sprawy zważywszy na stanowisko Sądu Rejonowego oraz treść zaskarżonego orzeczenia, nie sposób zasadnie twierdzić, że Sąd naruszył przysługujące obwinionemu na mocy art. 5 § 1 kpk w zw. z art. 8 kpw domniemanie niewinności, a w konsekwencji usuwając wątpliwości rozstrzygnął je na niekorzyść obwinionego, naruszył regułę in dubio pro reo, wynikającą z art. 5 § 2 kpk w zw. z art. 8 kpw. Stawianie zarzutu obrazy art. 5 kpk, bez uszczegółowienia, o którą dyspozycję przepisu chodzi i na czym dokładnie naruszenie winno polegać, przez pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych, zdaje się tym bardziej nietrafne.

Naruszenie art. 410 kpk w zw. z art. 82 § 1 kpw, zarzucone w apelacji, może polegać na oparciu wyroku na okolicznościach nieuwjawnionych w toku rozprawy głównej, albo pominięciu przy wyrokowaniu okoliczności wynikających z przeprowadzonych dowodów (postanowienie SN z dnia 14 grudnia 2006 roku, sygn. akt III KK 372/06, OSN w SK 2006, nr 1, poz. 2450). Na żadną z takich sytuacji Skarżący nie wskazuje. Dokonanie zaś odmiennych ocen nie jest obrażą tego przepisu (wyrok SA w Krakowie z dnia 29 grudnia 2006 roku, sygn. akt II AKa 223/06, KZS 2007, z. 2, poz. 42). Jednocześnie art. 410 kpk w zw. z art. 82 § 1 kpw nie może być rozumiany w ten sposób, że każdy z przeprowadzonych dowodów ma stanowić podstawę ustaleń Sądu. Byłoby to oczywiście niemożliwe, gdy z różnych dowodów wynikają wzajemnie sprzeczne fakty, jak w realiach niniejszej sprawy. Nie można zarzucać, że niektóre dowody nie stanowiły podstawy ustaleń, jeśli Sąd je rozważył i ocenił ich znaczenie w sposób przewidziany w art. 7 kpk w zw. z art. 8 kpw (wyrok SA w Krakowie z dnia 17 kwietnia 2007 roku, sygn. akt II AKa 55/07, KZS 2007, z. 5, poz. 44).

Sąd ma prawo oprzeć się na jednych dowodach, a pominąć inne, jeśli ich treść jest rozbieżna. W takiej sytuacji istota rozstrzygnięcia polega na daniu priorytetu niektórym dowodom. Obowiązkiem sądu jest wówczas wskazanie, dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych (art. 424 kpk w zw. z art. 109 § 2 kpw). Sąd Rejonowy dokonuje tego w sposób szczegółowy w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Sąd Rejonowy przeprowadził analizę wszystkich zebranych dowodów i podał przyczyny dania wiary tym dowodom, na których oparte zostały ustalenia faktyczne i uzasadnił, dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. Określony w art. 424 § 1 kpk w zw. z art. 109 § 2 kpw obowiązek wskazania, jakie fakty Sąd uznał za udowodnione lub nieudowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych, został przez Sąd I instancji zrealizowany. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera dokładne ustalenie podstawy faktycznej orzeczenia, a więc przedstawia najistotniejsze fakty i okoliczności przebiegu zdarzeń będących przedmiotem rozpoznania oraz okoliczności mających znaczenie dla właściwej oceny poszczególnych zdarzeń. Sąd odwoławczy nie może samodzielnie (zastępując sąd pierwszej instancji) dokonać ustaleń stanu faktycznego ani domyślać się faktów będących podstawą rozstrzygnięcia. Ustaleń tych faktów dokonał Sąd pierwszej instancji.

Uzasadnienie wyroku sądu I instancji przedstawia stanowisko tego Sądu. Zawarta w uzasadnieniu ocena dowodów nie sprowadza się do ich streszczenia. Sąd dostrzega istnienie sprzeczności między poszczególnymi dowodami, co sygnalizuje w pisemnym uzasadnieniu wyroku, a następnie starannie i dokładnie wyjaśnia, na których z nich się oparł i dlaczego oraz z jakich przyczyn inne odrzucił. W realiach niniejszej sprawy, zważywszy na treść wszystkich zebranych w sprawie dowodów oraz treść uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, nie można zgodzić się z zarzutem Skarżącego, że Sąd Rejonowy subiektywnie i wybiórczo odniósł się do zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności zeznań pokrzywdzonych i pominął w rozważaniach wzajemne relacje pomiędzy nimi a pozostałymi dowodami oraz bezkrytycznie przyjął wyjaśnienia obwinionego pomimo, iż te pozostają z nimi w jawnej sprzeczności. Sąd Rejonowy w uzasadnieniu wskazuje na logiczne powiązanie poszczególnych dowodów z określonymi okolicznościami faktycznymi, które wymagały udowodnienia. Sąd orzekający z taką samą wnikliwością ocenia dowody, które odrzuca, jak i dowody, na których opiera wyrok. Jednocześnie Sąd dokładnie analizuje wypowiedzi pokrzywdzonych i poddaje ich zeznania ocenie, uwzględniając także zeznania innych świadków i wyjaśnienia obwinionego. W związku z powyższym nie ma mowy w realiach niniejszej sprawy o naruszeniu przez Sąd Rejonowy dyspozycji art. 410 kpk w zw. z art. 82 § 1 kpw i art. 424 kpk w zw. z art. 109 § 2 kpw.

Nie ma również Skarżący racji, gdy twierdzi, że dokonana ocena dowodów, a zwłaszcza zeznań pokrzywdzonych i wyjaśnień obwinionego, narusza art. 7 kpk w zw. z art. 8 kpw, będąc według niego oceną dowolną. Przeciwnie z uzasadnienia wyroku w sposób jasny, precyzyjny i logiczny wynika, w jakiej części wypowiedzi osobowych źródeł dowodowych są wiarygodne, a w jakim zakresie i z jakiego powodu nie zostały obdarzone wiarą. Skarżący kwestionuje tę ocenę, ale nie podaje jakiegokolwiek elementu, który mógłby prowadzić do wniosku, że taka ocena jest sprzeczna z logiką, czy życiowym doświadczeniem. Nie można za argument dyskredytujący tę ocenę przyjąć brak zawiadomienia przez Sąd o złożeniu przez świadka E. W., iż jest dla obwinionego osobą obcą, mimo że pozostaje z nim w nieformalnym związku, co akcentuje w apelacji Skarżący.

Przede wszystkim zauważyć należy, że Sąd I instancji miał możliwość bezpośredniego zetknięcia się z dowodami, a spostrzeżenia i wrażenia odniesione w toku bezpośredniego przesłuchania obwinionego i świadków, mają wpływ na ocenę wiarygodności wypowiedzi poszczególnych osobowych źródeł dowodowych. Z natury rzeczy kontrola odwoławcza nie obejmuje więc tej sfery przekonania, jaka wiąże się wyłącznie z bezpośrednim przesłuchaniem, a jedynie sprowadza się do sprawdzenia, czy ta ocena nie wykazuje błędów natury faktycznej, logicznej albo też czy nie jest sprzeczna z doświadczeniem życiowym i wskazaniem wiedzy. Sąd Rejonowy dokonuje wszechstronnej analizy wyjaśnień obwinionego odnosząc ich treść do pozostałego materiału dowodowego. Sąd nie tylko wskazuje na przyczynę dlaczego odmawia wiary zeznaniom pokrzywdzonych, ale drobiazgowo analizuje i przedstawia logiczną argumentację swojego stanowiska. Sąd Rejonowy dokonuje zestawienia chronologicznego poszczególnych zdarzeń i zestawia wypowiedzi obwinionego i pokrzywdzonych z zeznaniami poszczególnych świadków. Dokonuje również analizy zeznań pokrzywdzonych, także przez pryzmat istniejącego konfliktu między nimi a obwinionym. To sprawia, że

dokonana przez Sąd Rejonowy analiza materiału dowodowego sprawy jest wszechstronna, uwzględnia bowiem całość dowodów przeprowadzonych przed Sądem, nadto ocena ta jest logiczna i zgodna z zasadami doświadczenia życiowego.

W ocenie Sądu odwoławczego Sąd Rejonowy w sposób wnikliwy i wszechstronny rozważył wszystkie dowody i okoliczności ujawnione w toku rozprawy. Na ich podstawie uczynił prawidłowe ustalenia faktyczne oraz w sposób należyty przytoczył okoliczności, które uniemożliwiały niewątpliwe przypisanie winy obwinionego w zakresie zarzucanych mu czynów z art. 107 kw. Tym samym tak dokonana ocena nie jest oceną wybiórczą, jednostronną i dowolną jak zarzuca Skarżący, a w całej rozciągłości uwzględnia reguły dotyczące obiektywizmu i swobodnej oceny dowodów.

W konsekwencji nie można też zasadnie podnosić zarzutu obrazę przepisów prawa materialnego art. 107 kw, zwłaszcza sformułowanego jako obrazę art. 107 kw przez uniewinnienie obwinionego A. F. mimo, że przesłuchanie pokrzywdzonych i dostarczone przez nich zdjęcia i materiał video oraz audio, a także zeznania bezstronnych świadków jednoznacznie wskazuje na winę obwinionego. Obraza przepisów prawa materialnego może być skutecznie zarzucana wówczas gdy okoliczności stanu faktycznego nie budzą wątpliwości i nie są kwestionowane przez Skarżącego. Już samo sformułowanie zarzutu wskazuje, że apelujący nie zgadza się z poczynionymi przez Sąd ustaleniami faktycznymi, zwłaszcza że kwestionuje poprawność oceny zeznań świadków, w tym pokrzywdzonych. Ponieważ powyżej omówiono te kwestie przy omawianiu zarzutów obrazę przepisów postępowania, w tym miejscu nie ma powodów powracać to tej argumentacji.

Powyżej również odniesiono się do kwestii przedawnienia karalności wykroczeń, z uwagi na brzmienie art. 45 § 1 kw oraz art. 5 § 1 pkt 4 kpw, nie sposób zgodzić się z trafnością zarzutu Skarżącego, że doszło do obrazę przepisów prawa materialnego, poprzez to, że „Sąd dopuścił do przedawnienia czynu z art. 98 kw opisanego w pkt I zaskarżonego wyroku”.

Mając na uwadze powyższe okoliczności oraz dzieląc argumenty Sądu Rejonowego zawarte w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie znajdując podstaw do uwzględnienia zarzutów apelacji, Sąd Okręgowy na podstawie art. 437 kpk, art. 449 kpk i art. 456 kpk w zw. z art. 109 § 2 kpw, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok. Jednocześnie zgodnie z art. 636 § 1 kpk w zw. z art. 119 kpw Sąd zasądził od oskarżycieli posiłkowych A. R. (2), A. R. (1) i K. R. na rzecz Skarbu Państwa kwoty po 110 zł tytułem kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, na które składają się kwota 50 zł tytułem zryczałtowanych wydatków przed sądem drugiej instancji (w wysokości ustalonej w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty za wniesienie wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia – Dz. U. Nr 118, poz. 1269) oraz kwota 60 zł tytułem opłaty (art. 13 ust. 1 w zw. z art. 21 pkt 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych – Dz. U. z 1983r. Nr 49, poz. 223 ze zm.).